

Ο ανθρώπινος και ο θείος νόμος

Ορθοδοξία / Κανονικό και Εκκλησιαστικό Δίκαιο

Μητροπολίτης Μάνης Χρυσόστομος

Ως είναι γνωστόν, κυρίες και κύριοι Εισαγγελείς, υπάρχει ο ανθρώπινος νόμος και μάλιστα σε μία συντεταγμένη πολιτεία ίσταται βάσει της διασταυρώσεως των τριών λειτουργιών, της νομοθετικής, εκτελεστικής και δικαστικής.

Αλλά υπάρχει και ο θείος νόμος. Ο νόμος τον οποίον έδωκε ο Θεός, ο Δημιουργός του παντός και ορίζεται ως η υπέρτατη βουλή του Θεού. Είναι οι θείες εντολές.

Ποία όμως είναι τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα των νόμων αυτών; Αξίζει να προσέξουμε μερικά εξόχως σημαντικά:

α) Ο ανθρώπινος νόμος είναι κατασκεύασμα ανθρώπινο, απόρροια κυρίως της νομοθετικής λειτουργίας ενός κράτους. Ο θείος νόμος όμως, είναι εξ αποκαλύψεως. Δεν τον φτιάξαμε εμείς. Μας εδόθη από τον θείο Νομοθέτη και Νομοδότη.

β) Ο ανθρώπινος νόμος έχει κάποιο χρονικό όριο. Ο θείος νόμος είναι αιώνιος.

γ) Ο των ανθρώπων νόμος, είναι καιρικός, αλλάσσει συνεχώς. Ο θείος, είναι αμετάβλητος και αναλλοίωτος.

δ) Ο ανθρώπινος είναι ελλιπής και ανεπαρκής. Ο θείος νόμος τέλειος.

ε) Σχετικά με τον ανθρώπινο νόμο και την συμμόρφωση του σ' αυτόν χρησιμοποιείται ο εξαναγκασμός. Ο θείος νόμος αντιθέτως δεν επιβάλλεται. Εμπεριέχει την ελευθερία της συμμορφώσεως και εφαρμογής.

στ) Ο σκοπός του ανθρωπίνου νόμου είναι η κοινωνική ειρήνη και τάξη στην Πολιτεία, η κοινωνική συμβίωση των ανθρώπων για να μη καταστεί η κοινωνία μία ζούγκλα. Ο θείος νόμος φέρει βέβαια την ειρήνευση στην κοινωνία, αλλ' έχει άλλο σκοπό.

Αποβλέπει στη σωτηρία της ψυχής του ανθρώπου, στην εν Αγίω Πνεύματι ζωή, στην κατάκτηση της Βασιλείας των Ουρανών. Γι' αυτό και ο μεν νόμος των ανθρώπων έχει ενδοκοσμικό χαρακτήρα, ο δε θείος νόμος υπερβατικό. Άλλο το ένα, άλλο το άλλο.

Έτσι, είναι ανύπαρκτες οι έννοιες ψυχή, μετάνοια, αγάπη, πνευματική ζωή, μυστήριο, ανάσταση στην ανθρώπινη – κρατική νομοθεσία. Και δεν θα μπορούσε να ήταν διαφορετικά. Οι παραπάνω βαθύτατες πνευματικές έννοιες έρχονται από τον Νομοθέτη του Ουρανού.

Βέβαια, ένα υπόστρωμα της θείας νομοθεσίας υφίσταται σ' όλους τους κοσμικούς νόμους, ως πρωταρχική θεία επιταγή δικαίου. Άλλωστε υπάρχει και το λεγόμενο «φυσικό δίκαιο», το έμφυτο σε κάθε ανθρώπινη ύπαρξη, το άθροισμα των ηθικών επιταγών, οι οποίες εκπηγάζουν από την συνείδηση, την οποία ο Θεός ενέβαλε σε κάθε ανθρώπινη ψυχή. Πρόβλημα όμως γεννάται, όταν καταφανέστατα, ο ανθρώπινος νόμος αντιστρατεύεται τον θείο. Άλλα κελεύει και διατάσσει ο κοσμικός νόμος και άλλα συμβουλεύει και προτείνει ο θείος. Και πολλάκις τίθεται και το ερώτημα: Ο ανθρώπινος νόμος συντελεί στην ανόρθωση του ανθρώπου δηλ. προάγει ηθικώς την κοινωνία ή είναι μία έννομη αδικία; Επιπλέον, υπάρχει και η διαπίστωση της διαστρέβλωσης του καλού και της αποδοχής του κακού. Και βέβαια, για όλα αυτά, οι αιτιολογίες και προφάσεις υπάρχουν, όπως η πιο εύκολη, ότι οι συνθήκες της κοινωνίας αλλάσσουν και πρέπει να προσθέσουμε νέα ήθη και άλλους τρόπους διαβίωσης.

Εκ των ανωτέρω έπεται ότι Εκκλησία και Πολιτεία, αλλήλας σέβουσαι, δέον όπως συνεργάζονται εις τινα νομοθετήματα, σχέσιν έχοντα με ζητήματα, ως επί παραδείγματι: ατομικών και ανθρωπίνων δικαιωμάτων, παιδείας, θρησκευτικής ελευθερίας, οικογενείας, πολιτισμού. Και τούτο, επ' αγαθώ και επ' ωφελεία της συνοχής της κοινωνίας και της χώρας εν γένει.

Όθεν, τόσον στην άσκηση του έργου μας, όσον και στην ίδια την προσωπική μας ζωή, είτε είμεθα κληρικοί ή δικαστικοί λειτουργοί ή ιατροί, πολιτικοί, μηχανικοί, καθηγητές ή κάποιο άλλο επάγγελμα υπηρετούμε, οφείλουμε να γνωρίζουμε ότι ακούγεται και η μοναδική φωνή από τα βάθη των αιώνων: «Φύλασσε τας εντολάς μου» (Παροιμ. 4,4).

Άραγε τα ώτα μας είναι ανοικτά να ακούσουν αυτή την ουράνια φωνή και συνάμα η καρδιά μας είναι έτοιμη να την υιοθετήσει; Ο καθένας μας και ώτα έχει και καρδιά. Η επιλογή ανήκει στο αυτεξούσιό μας και η κρίση στη λογική μας.

- Λόγος του Σεβ. Μητροπολίτου Μάνης κ. Χρυσοστόμου Γ' στη Συνάντηση της EUROJUST στο Βουλευτήριο Ναυπλίου (8.7.2022)

Πηγή: Ιστοσελίδα Ι. Μητροπόλεως Μάνης

<https://bit.ly/3OWVyPP>